

**OLIMPIADA DE LINGVISTICĂ
FAZA JUDEȚEANĂ
Clasele a VII-a –aVIII-a
23 noiembrie 2013**

REZOLVARE ȘI BAREM

REZOLVARE

**SUBIECTUL 1
ARMEANĂ**

1.

հունվար	[hunvar]	ianuarie
փետրվար	[petrvar]	februarie
մարտ	[mart]	martie
ապրիլ	[april]	aprilie
մաջիս	[mayis]	mai
հունիս	[hunis]	iunie
հուլիս	[hulis]	iulie
օգոստոս	[ogostos]	august
սեպտեմբեր	[september]	septembrie
հոկտեմբեր	[hoktember]	octombrie
նոջեմբեր	[noyember]	noiembrie
դեկտեմբեր	[dektember]	decembrie

2.

PASUL 1

Se grupează lunile anului conform terminațiilor comune:

- a. ianuarie   iunie   septembrie
februarie   iulie   octombrie
    noiembrie
    decembrie

b.

սեպտեմբեր   փետրվար   հունիս
հոկտեմբեր   հունվար   հուլիս
նոջեմբեր
դեկտեմբեր

De aici putem deduce că în prima coloană sunt ultimele patru luni ale anului, *septembrie*, *octombrie*, *noiembrie*, *decembrie*, în a doua coloană, primele două luni, *ianuarie* și *februarie*, iar în a treia coloană, lunile *iunie* și *iulie* (care au și partea inițială comună).

PASUL 2

Se poate observa asemănarea dintre primele două litere ale lunilor din coloana a treia și primele două litere ale lunii a doua din coloana a doua.

հունիս
հուլիս
հունվար

Deducem de aici că a doua lună din coloana a doua este *ianuarie*. Știind că *ianuarie* în limba armeană e *hunvar*, prima silabă *hun-*հուն, se regăsește și în հունիս, adică iunie.

Lunile descoperite le putem introduce într-un tabel:

ianuarie	հունվար
februarie	փետրվար
martie	
aprilie	
mai	
iunie	հունիս
iulie	հուլիս
august	
septembrie	
octombrie	
noiembrie	
decembrie	

PASUL 3

Analizăm lunile rămase negrupate:

օգոստոսս մաջիս ապրիլ մարտ

a. Observăm că prima lună începe cu litera **O** (adică *o*). *Octombrie* nu poate fi, deoarece *octombrie* e în prima coloană de la Pasul 1 (b). Putem presupune că **օգոստոսս** e orice altă lună care începe cu o vocală. Au rămas nedescoperite *aprilie* și *august*. Prin analogie cu alte limbi cunoscute (engleză, franceză, germană, rusă etc.) putem presupune că *aprilie* în limba armeană începe tot cu litera **a**: *april* (engl.), *avril* (fr.). În toate limbile, *a* din *aprilie* se pronunță [a], spre deosebire de *a* din *august*, unde alături de *u* sau de *ou* se pronunță [o]: *august* (engl.), *août* (fr.).

Știm care e litera **a** în armeană: *hun-var*

հուն - վար, ա = a. Deci ապրիլ e *aprilie*, iar օգոստոսս e *august*.

b. Au rămas *martie* și *mai*, respectiv մաջիս și մարտ.

Observăm grupul de litere առ, adică *-ar-* în ultimul cuvânt. Deci մարտ e *martie*, iar մաջիս e *mai*.

Completăm tabelul cu informațiile obținute:

ianuarie	հունվար
----------	---------

februarie	փետրվար
martie	մարտ
aprilie	ապրիլ
mai	մաջիս
iunie	հունիս
iulie	հուլիս
august	օգոստոս
septembrie	
octombrie	
noiembrie	
decembrie	

PASUL 4

Conform deducțiilor de mai sus, putem găsi și ultimele patru luni ale anului.

սեպտեմբեր
հոկտեմբեր
նոջեմբեր
դեկտեմբեր

Știind care sunt literele n (din *ianuarie* și *iunie*, respectiv *հունվար*, *հունիս*) և o , și prin analogie cu alte limbi, deducem că նոջեմբեր e *noiembrie*.

Știind care sunt literele o și t (din *august* și *martie*, respectiv *օգոստոս*, *մարտ*), deducem că հոկտեմբեր e *octombrie* și սեպտեմբեր e *septembrie*. A rămas դեկտեմբեր, deci decembrie.

ianuarie	հունվար
februarie	փետրվար
martie	մարտ
aprilie	ապրիլ
mai	մաջիս
iunie	հունիս
iulie	հուլիս
august	օգոստոս
septembrie	սեպտեմբեր
octombrie	հոկտեմբեր
noiembrie	նոջեմբեր
decembrie	դեկտեմբեր

SUBIECTUL 2 SWAHILI

- copac înalt* = mrefu mti
  - linguriță* = kijico kidogo
- rafiki mzuri sana* = prieten foarte bun
  - ndogo jengo* = clădire mică
- Dacă se compară traduceri exemplelor (a) și (b), se constată că singurul cuvânt comun este adjectivul *bun*. În cele două propoziții din swahili, este comună numai o parte de cuvânt: *m-zuri* vs *ki-zuri*. Deocamdată, nu se poate formula o regulă pentru folosirea prefixelor diferite *m-* și *ki-*, dar se poate observa asemănarea formală cu prima parte din substantivul regent: *mtoto mzuri, kiti kizuri*.

Comparând exemplele (c) și (f), observăm că partea comună este *kijani*, care înseamnă „verde”. Prin urmare, *mti* va însemna „copac”, iar *kijico* va însemna „lingură”. Observăm că adjectivul din exemplul (c) nu își schimbă forma în funcție de forma substantivului.

Comparând exemplele de la (d) și (e), observăm că lui *foarte* îi corespunde *sana*. Excludem posibilitatea ca *wa* să însemne „foarte”, pentru că *wa* mai apare și în exemplul (c), în a cărei traducere nu apare „foarte”.

Comparând exemplele (g) și (h), observăm că părții comune din română, *înalt*, *-ă* îi corespund în swahili două cuvinte *mrefu* și *ndefu*, partea comună (baza) fiind *-efu*.

Comparând exemplele (d), (e) și (i), știm deja că *mtoto* înseamnă „copil”, *mti* înseamnă „copac”, iar *kiti* înseamnă „scaun”. Observăm că adjectivul corespunzător lui *mic* are trei forme *mdogo*, *ndogo* și *kidogo*, partea comună (baza) fiind *-dogo*, iar prefixul fiind diferit în funcție de forma substantivului.

Pentru a traduce *copac înalt*, folosim informațiile:

- *mti* = copac;
- pentru un alt cuvânt care începe cu aceeași literă, *m*, am folosit forma cu prefixul *m-* a adjectivului (*mtoto mzuri*); pentru sensul „înalt”, avem la dispoziție variantele *mrefu* și *ndefu* și o vom alege pe cea care este mai asemănătoare cu substantivul, deci *mrefu*.

Pentru a traduce *linguriță*, nu cunoaștem modul de formare a diminutivelor în limba swahili, de aceea traducem literal „lingură mică”, pentru care avem informațiile necesare:

- *kijico* = lingură;
- *mdogo*, *ndogo* și *kidogo* înseamnă „mic”; din această serie, vom alege forma care seamănă cel mai mult cu cea a substantivului, deci *kidogo*.

Pentru a traduce *rafiki mzuri sana*, știm din exemplul (g) că *rafiki* înseamnă „prieten”, din exemplele (a) și (b) că *-zuri* este baza pentru „bun” și din exemplul (e) că *sana* înseamnă „foarte”.

Pentru a traduce *ndogo jengo*, știm că *jengo* înseamnă „clădire” (exemplul (h)) și că *ndogo* este una dintre formele adjectivului *mic* (vezi (e)).

- c. Pentru a putea folosi cât mai eficient informațiile deduse din transcrierile de mai sus, le introducem în următorul tabel:

	a	u	i
	◁	▷	△
k		ɔ	ρ
g	ℓ		
j		↯	
l	⏟	⏟	
m			┌
n	⓪	⓪	
p	∧		
q	ʹb		
r			
s			↯
t		⌋	⌋
v		⌋	

- d. Sunetul [ng] e transcris ⓪.
- e. Simbolurile mici pentru consoanele care nu precedă vocale corespund tipului **a** (vezi **kinakkutuinnait**, unde avem silaba -na- ⓪ și -nna- ⓪). De aici deducem că simbolul pentru **ta** e ⏟, pentru **ka** e ⓪.
- f. Încercăm să transcriem cuvintele de mai jos, folosind datele de care dispunem:

◁▷⏟ʹb⏟⏟⏟⏟⏟⏟ : a - tu -?- q- ti - t- ti – si - ? - ? a - t

Simbolurile ⏟, ⏟ pot fi descoperite ușor cu ajutorul datelor din tabel. În tabel, la

litera **l**, lipsește **li**, deci ⏟ este **li**, iar la litera **n**, lipsește **ni**, adică ⏟.

⏟ poate fi **ma** sau **mu**, însă comparându-l cu simbolurile din tabel de la **k**, **g**, **j**, **l** și **n** putem deduce că e **ma**.

Transcrierea cuvântului ◁▷⏟ʹb⏟⏟⏟⏟⏟⏟ este următoarea:
a-tu-li-q-ti-t-ti-si-ma-ni-a-t

- g. ⏟⏟⏟⏟⏟⏟⏟⏟ : ta-ma-k-ki-t-ti-a-r-tu-mi-k

- h. ⏟ʹb⏟⏟⏟⏟⏟⏟⏟⏟ :?-q-ki-ta-u-si-ma-ni-ku-t

Știm deja că semnul ⏟ e pentru o silabă care începe cu **s**, dar nu știm ce vocală urmează după. Prin analogie cu ⏟, ⏟, deducem că simbolul ⏟ reprezintă silaba **sa**.

- i. ⏟ʹb⏟⏟⏟⏟⏟⏟⏟⏟ :ki-ng-?-l-li-?-ng-?-n-ni.

În acest cuvânt nu cunoaștem simbolurile: $\cup$, $\cup$, Γ . Știm că $\cup$ și Γ au în silabă litera **g**. Dacă le comparăm cu simbolurile pentru **k**: b, d, p , observăm că $\cup$ și Γ seamănă cu **ku** și **ki**, rezultă de aici că: $\cup$ este **gu**, iar Γ este **gi**.

Simbolul $\cup$ seamănă cu litera **r**. Dacă ? e pentru **r** și **ira**, atunci $\cup$ e pentru **ru** sau **ri**. Comparăm toate simbolurile de tipul **a** și de tipul **u** și observăm că acestea sunt alcătuite după principiul reflecției în oglindă: $\triangleleft; b, d; e, o; c, \cup$ etc. Conform acestui principiu, **ru** trebuie să fie ? . Deci simbolul $\cup$ este silaba **ri**. Punctul de deasupra înseamnă că vocala se dublează. Transcrierea cuvântului $p \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup$ este: ki-ng-gu-l-li-rii-ng-gi-n-ni.

j. $\cup \cup \cup \cup \cup$: ta-ma-tu-?-ng-ga

Având celelalte două semne pentru litera **m**: $ma \cup$ și $mi \Gamma$, rezultă că $\cup$ este **mu**.

k. $\text{?} b \Delta \text{?} d \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup$ Pentru că $\text{?} b$ poate fi transcris **rka** sau **qa**, cuvântul are două posibilități de transcriere: **r-ka-i-q-ku-?-u-si-ma-ni-kuu-ti-la-lu-gi-t** sau **qa-i-q-ku-?-u-si-ma-ni-kuu-ti-la-lu-gi-t**

Simbolul $\cup$ e pentru o silabă care începe cu **j**. Avem silaba **ju**, adică $\cup$ care e perfect simetric cu $\cup$, de unde rezultă că $\cup$ e silaba **ja**.

l. $\cup \cup \text{?} b \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup$: ta-ku-q-ku-j-?-j-ju-ta-u-**qa**-l-lu-gu-lu
sau

ta-ku-q-ku-j-?-j-ju-ta-u-**r-ka**-l-lu-gu-lu

Dacă $\cup$ și $\cup$ sunt **ja** și **ju**, rezultă că $\cup$ e **ji**.

m. $\cup \cup \cup \cup \cup \cup$: u-?-?-luu-n-nii-t.

În tabel avem semnul $\cup$ care e pentru silaba **vu** și care e simetric cu semnul $\cup$. De aici rezultă că $\cup$ este **va**, iar semnul $\cup$ mic e **v** fără vocală.

n. Completăm tabelul de la (c) cu simbolurile găsite:

	a	u	i
	$\triangleleft$	$\triangleright$	$\triangleup$
k	b	d	p
g	$\cup$	$\cup$	$\cup$
j	$\cup$	$\cup$	$\cup$
l	$\cup$	$\cup$	$\cup$
m	$\cup$	$\cup$	$\cup$
n	$\cup$	$\cup$	$\cup$
p	$\cup$	-	-

q	ᶖᵇ	-	-
r	ᶖ	ᶖ	ᶖ
s	ᶖ		ᶖ
t	ᶖ	ᶖ	ᶖ
v	ᶖ	ᶖ	

- o. Nu avem toate simbolurile pentru **p** și **q**. Reconstruirea lor nu este obligatorie, întrucât nu le vom folosi la transcrierea cuvintelor de mai jos. Lipsește însă silaba **su**, pe care o putem reconstrui cu ajutorul silabei **sa**: ᶖ care, prin rotație, va da simbolul simetric ᶖ, adică **su**.
- p. Cu ajutorul simbolurilor din tabel se vor transcrie cuvintele de la (2).

SUBIECTUL 1

Se acordă câte 1,5 puncte pentru fiecare corespondență corect stabilită (1,5 x 12 = 18).

Se acordă 12 puncte pentru o explicație clară, coerentă, din care să rezulte pașii rezolvării.

Nu se punctează folosirea terminologiei lingvistice. Nu se scad puncte dacă elevii urmează pașii în altă ordine sau folosesc un alt tip de raționament.

SUBIECTUL 2

Se acordă câte 5 puncte pentru fiecare traducere corectă, în total 20 de puncte.

Se acordă 10 puncte pentru o explicație clară, coerentă, din care să rezulte pașii rezolvării.

Nu se punctează folosirea terminologiei lingvistice. Nu se scad puncte dacă elevii urmează pașii în altă ordine sau folosesc un alt tip de raționament; de exemplu, subiectul acesta se poate rezolva nu numai pe baza asemănărilor formale dintre substantive și adjective, ci și pe baza stabilirii unor clase semantice (informațiile din cerință sunt însă insuficiente pentru a delimita clar clasele semantice de substantive din această limbă).

SUBIECTUL 3

Se acordă câte un punct pentru fiecare cuvânt transcris corect (în total 12 puncte).

Se acordă câte 0,2 puncte pentru fiecare simbol găsit prin analogie. Nu se punctează simbolurile transcrise deja în cerință (în total 4 puncte).

Se acordă 14 puncte pentru formularea corectă și logică a explicațiilor.

Nu se punctează folosirea terminologiei lingvistice. Nu se scad puncte dacă elevii urmează pașii în altă ordine sau folosesc un alt tip de raționament.

*(subiect și barem propus de grupul de lucru)